

Wettelijke verplichtingen waaraan een stelsel van zorgvuldigheidseisen (DDS) moet voldoen

1. Algemeen

Artikel 4.2 van de EUTR verplicht marktdeelnemers (ook wel operatoren genoemd) ertoe, wanneer zij hout of houtproducten die binnen de scope¹ van de EUTR vallen op de markt brengen², een DDS toe te passen.

Samengevat is zo'n DDS een zaak van :

- procedures en maatregelen,
- die op gezette tijden te evalueren vallen,
- die doorlopende controle inhouden,
- in de gehele toeleveringsketen,

met als doel het risico om illegaal gekapt hout³ op de markt te brengen tot een verwaarloosbaar niveau te herleiden.

Artikel 6.1 van de EUTR verduidelijkt de toepassing van dit DDS: het is **een drieluik** met

- a) **een informatieverplichting** (art. 6.1a),
- b) een verplichting tot **risicobeoordeling** (art. 6.1b)
- c) en een verplichting tot **risicobeperking** telkens het onderkende risico niet verwaarloosbaar is (art. 6.1c).

Daarnaast preciseert ook de Uitvoeringsverordening 607/2012 (hierna UITV genaamd) nog een aantal aspecten van het DDS (Art 2, 3 & 5).

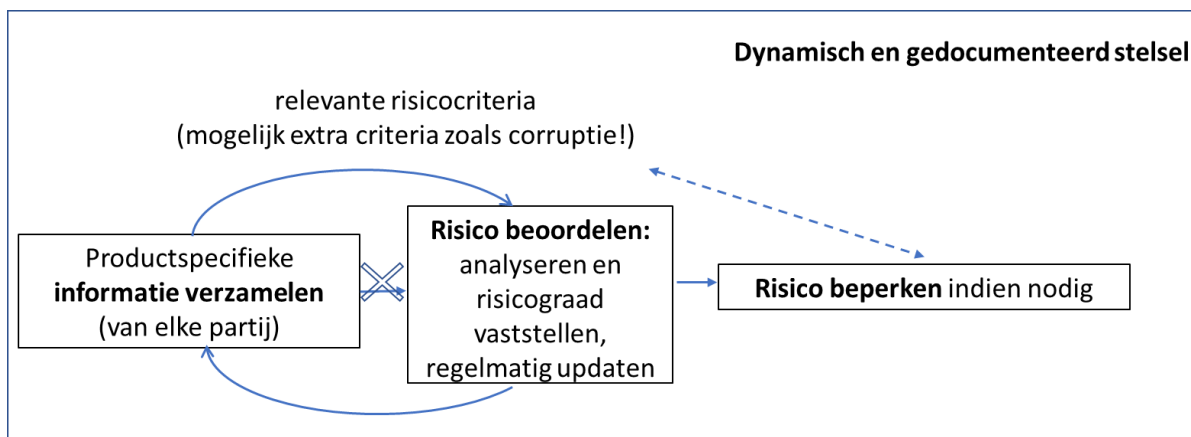
Regelmatig updaten

Zo verduidelijkt de UITV bijvoorbeeld hoe de evaluatie van het DDS op gezette tijden dient te gebeuren: als een toeleveringsketen volledig ongewijzigd blijft (zelfde product, zelfde oorsprong, zelfde leverancier...), moet men het volledige DDS hierop maar één keer per maximaal 12 maanden toepassen (art. 2§1 UITV). Dateren/nummeren is bijgevolg belangrijk om aan te tonen dat deze evaluaties plaatsvinden!

¹ Zie bijlage 2 en CITES/FLEGT hieronder.

² Definitie van „op de markt brengen”: het op enigerlei wijze, ongeacht de gebruikte verkooptechniek, voor de eerste maal leveren van hout of houtproducten op de interne markt met het oog op distributie of gebruik in het kader van een handelsactiviteit, hetzij tegen betaling hetzij kosteloos. Hieronder wordt ook verstaan het leveren door middel van communicatie op afstand als bedoeld in Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 1997 betreffende de bescherming van de consument bij op afstand gesloten. De levering op de interne markt van houtproducten die zijn afgeleid van hout of houtproducten die reeds op de interne markt zijn gebracht, geldt niet als „op de markt brengen”;

³ Illegaal gekapt hout = gekapt in strijd met de toepasselijke wetgeving in het land waar het hout is gekapt.

Schematische weergave van een DDS: stelsel dat bestaat uit een drieluik waarbij vooral de eerste 2 onderdelen, de informatieverzameling en de risicobeoordeling, elkaar wederzijds beïnvloeden : van elke partij vergaart men specifieke informatie die samen met algemene informatie over relevante risicocriteria moet leiden tot een inschatting van het risico voor de betreffende partij en toeleveringsketen. Daarentegen bepaalt de informatie uit de risicobeoordeling ook mee welke specifieke informatie nodig is (bv. over de concessie). Als uit de risicobeoordeling relevante risico's blijken dan zijn maatregelen vereist om ze te beperken (eventueel kunnen bijkomende risicocriteria aan het licht komen). Pas als er sprake is van een verwaarloosbaar risico, mag het hout op de markt worden gebracht. Tenslotte is regelmatig updaten en documenteren essentieel om een DDS goed te laten werken.

CITES en FLEGT

Niet alle producten die binnen de EUTR-scope vallen moeten voldoen aan de EUTR-verplichtingen (Art.3 EUTR).

Sommige bedreigde houtsoorten vallen geheel of gedeeltelijk onder de bescherming van de CITES-regelgeving. Hout dat moet voldoen aan de bepalingen van Verordening (EG) nr. 338/97 (opgenomen in de bijlagen A, B of C) is vrijgesteld van de EUTR.

Meer info: <https://www.health.belgium.be/nl/dieren-en-planten/dieren/wat-cites>
cites@health.fgov.be

Hetzelfde geldt voor hout(producten) die afkomstig zijn van partnerlanden waarmee de EU een vrijwillig partnerschapsakkoord (VPA) heeft gesloten in het kader van de FLEGT-verordening (Verordening (EG) nr. 2173/2005) en die het vooropgestelde vergunningensysteem volledig hebben geïmplementeerd. Zendingen hout- en houtproducten (binnen scope van VPA) moeten dan bij uitvoer uit het partnerland vergezeld zijn van een FLEGT-vergunning die bij invoer in de EU moet worden aangemeld bij de bevoegde overheid van de lidstaat waar de zending in het vrije verkeer wordt gesteld.

Voorlopig is dat enkel het geval voor Indonesië en dat sinds 15 november 2016.

Meer info: <https://www.health.belgium.be/nl/de-flegt-verordening>
flegt@health.fgov.be

2. De informatieverplichting

Dit zijn maatregelen en procedures om volgende informatie te verzamelen voor elke afzonderlijke partij (art2§2 UITV) hout(producten) die op de markt wordt gebracht:

- **productbeschrijving:** handelsnaam, type product, boomsoort en eventueel de wetenschappelijke benaming. De volledige wetenschappelijke benaming is vereist als er onduidelijkheid bestaat over de gebruikelijke benaming (art.3§2UITV).
- **land waar het hout is gekapt** en, indien van toepassing:
 - i) het subnationale gebied waar het hout is gekapt; alsmede
 - ii) de kapconcessie⁴

De informatie tot op het niveau van het subnationale gebied moet verstrekt worden als het risico op illegale kap tussen de subnationale regio's verschilt en tot op het niveau van de kapconcessie als het risico op illegale kap tussen kapconcessies van eenzelfde land of subnationale regio verschilt (Art.3§3&4 UITV). Het verstrekken van info over subnationale regio/kapconcessie is dus niet vrijblijvend en hangt onder meer af van de risicobeoordeling.

- **hoeveelheid** (uitgedrukt in omvang, gewicht of aantal eenheden)
- naam en adres van de **leverancier en de handelaar** aan wie werd geleverd
- documenten of andere informatie die de **overeenstemming met de toepasselijke wetgeving** aantonen

Het begrip toepasselijke wetgeving (definitie staat in art.2 van de EUTR) is ruim opgevat en omvat de naleving van de wetgeving van volgende aangelegenheden m.b.t. houtkap en bosbouwsector:

- rechten tot houtkap binnen wettige grenzen
- betalingen voor houtkaprechten en heffingen
- houtkap-, milieu- en boswetgeving (o.a. bosbeheer, behoud biologische diversiteit)
- wettelijke rechten van derden betreffende grondgebruik en grondbezit
- handel en douane.

Documenten verschillen sterk van land tot land. In vele landen zijn kapvergunningen of beheerplannen noodzakelijk om te mogen kappen, in andere landen dan weer niet. U dient zich goed te informeren over de geldende wetgeving om te weten welke informatie voorhanden moet zijn.

Registerplicht: de informatie moet bijgehouden worden in adequate registers, moet 5 jaar worden bewaard en voor controle aan de bevoegde autoriteit ter beschikking worden gesteld (art. 5 UITV). Deze registerplicht geldt bovendien ook voor de risicobeperkende procedures (zie verder).

Aangezien een DDS een preventief systeem is om illegaal hout op de EU-markt te voorkomen, spreekt het voor zich dat al deze informatie beschikbaar moet zijn vooraleer het hout effectief op de markt wordt gebracht en dus uiterlijk op het moment van inkleding voor ingevoerde producten (dat geldt eveneens voor de risicobeoordeling en -bepanking).

⁴ Als een kapconcessie geldt iedere regeling die het recht verleent in een bepaald gebied hout te kappen (Art.3§4 UITV).

De wetgeving verduidelijkt niet wat adequate registers precies inhouden. Het is evenwel aan te raden om de verzamelde informatie in overzichtstabellen (eventueel met link naar bewijsstukken) op te nemen en daarmee systematisch de volledigheid van de info voor elke partij na te gaan.

3. De risicobeoordeling

Dit zijn procedures die de marktdeelnemer in staat stellen om het **risico te analyseren en in te schatten** dat hij illegaal gekapt hout/houtproducten op de markt brengt.

In die procedures moet men rekening houden met de informatie die verzameld is in het kader van de bovenvermelde informatieplicht (= productspecifieke informatie), maar daarnaast ook met de relevante **risicobeoordelingscriteria** (= algemene informatie), waaronder:

- **verzekering van de naleving van de geldende wetgeving**, die certificering kan omvatten of andere door derde partijen gecontroleerde regelingen
Met deze laatste regelingen (bv. FSC en PEFC) kan rekening gehouden worden als ze cumulatief aan de volgende voorwaarden voldoen (art 4. UITV):
 - a) zij voorzien in een publiek toegankelijk systeem van vereisten dat door derden kan worden gebruikt en dat ten minste alle relevante voorschriften van de geldende wetgeving omvat;
 - b) zij bepalen dat een derde partij regelmatig en ten minste om de 12 maanden controles uitvoert, met inbegrip van bezoeken ter plaatse, om na te gaan of de toepasselijke wetgeving wordt nageleefd;
 - c) zij omvatten door een derde partij geverifieerde middelen om overeenkomstig de toepasselijke wetgeving gekapt hout en houtproducten in ieder stadium van de toeleveringsketen te traceren, voordat het op de markt worden gebracht;
 - d) zij omvatten door een derde partij geverifieerde controles om te waarborgen dat hout(producten) van onbekende oorsprong of die niet overeenkomstig de toepasselijke wetgeving zijn gekapt, de toeleveringsketen niet binnenkomen.
- prevalentie van illegale kap van **specifieke boomsoorten**
- prevalentie van **illegale kap of praktijken in het land en/of het subnationale gebied** waar het hout gekapt is, inclusief de inachtneming van de prevalentie van **gewapende conflicten**
- **sancties** op de in- of uitvoer van hout, opgelegd door de Veiligheidsraad van de VN of de Raad van Europa,
- de **complexiteit van de toeleveringsketen** van hout en houtproducten;

Let wel, deze lijst met risicobeoordelingscriteria is niet uitputtend; marktdeelnemers kunnen desgewenst aanvullende criteria toevoegen als aan de hand hiervan kan worden vastgesteld hoe waarschijnlijk het is dat het hout in een bepaald product illegaal is gekapt of juist kan worden aangetoond dat het om legaal gekapt hout gaat.

Bewijsplicht: marktdeelnemers moeten kunnen bewijzen hoe de verzamelde informatie aan de hand van de risicocriteria gecontroleerd is (dus bronvermelding!) en hoe zij de risicograad hebben vastgesteld (**dus een schriftelijke, logisch beargumenteerde conclusie!**)(art. 5 UITV).

4. Risicobeperking

Als het onderkende risico (punt b) niet verwaarloosbaar is dan zijn risicobeperkingsprocedures vereist: **maatregelen en procedures die in verhouding staan tot dat risico en die toereikend zijn om het effectief te minimaliseren.** Volgens de EUTR is dat door het verlangen van bijkomende informatie of bescheiden en/of door het verlangen van controles door derden (en die voldoen aan art.4 UITV, zie eerder).

Registerplicht en bewijsplicht: zoals aangehaald bij de informatieplicht moet de informatie over de risicobeperking worden bijgehouden in adequate registers maar daarnaast moeten de marktdeelnemers ook kunnen bewijzen hoe een besluit betreffende risicobeperkende maatregelen werd genomen (art. 5 UITV).

De documentatie- en bewijsplicht moeten behoren tot de harde kern van ieder DDS, ongeacht de materie waarop het betrekking heeft. Zonder deze beide aanvullende verplichtingen, is een DDS-verplichting waardeloos want oncontroleerbaar. Beide verplichtingen impliceren uit hun aard het bijhouden, elektronisch en/of op papier, van de nodige documenten/bewijsstukken en dat voor elk van de 3 luiken van het DDS.